

**СУДОВІ РІШЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВАХ
ЩОДО УСУНЕННЯ ОБМЕЖЕНЬ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА
НА МИРНІ ЗІБРАННЯ**

Взагалі, право на мирні зібрання, як таке, відноситься до категорії особливо цінних основних прав людини, так як воно сприяє формуванню суспільної думки, фундаменту будь-якої демократії, і дає можливість тим, у кого немає прямого доступу до прийняття політичних рішень, — бути почутим. В цьому контексті, питання щодо реалізації права на мирні зібрання, а особливо усунення обмежень у такій реалізації, стоїть дуже гостро.

Так, нами були проаналізовані судові рішення, за 2012–2015 роки, відповідно до Єдиного Державного реєстру судових рішень України. Їх було дуже багато, аж — 16 рішень! І це за три роки! Ну що ж, що маємо, те й маємо. Постає одразу питання, чому їх така мала кількість? Можливо, судами навмисно не вносилися до реєстру усі наявні, по факту, рішення по даним категоріям справ? Але ж не могли ж усі адміністративні суди в Україні попередньо змовитися з цього приводу, а ті суди 6-ти областей, з 24-х, бути чесними та відвертими? Взагалі, навіщо покривати такі дані? А може насправді істина криється в іншому? Можливо, така сумна статистика, є дійсною? Можливо вона показує, що в нашій країні вочевидь склалася ситуація, за якої громадяни (організатори мирних зібрань), не часто звертаються із позовами про усунення обмежень в реалізації їх права на мирні зібрання. Взагалі, розмірковувати в цьому руслі можна довго та все одно, мабуть, істина так і не буде відкрита. Ми можемо тільки міркувати в теоретичному напрямку, не забуваючи про наявні, шістнадцять рішень, які слід проаналізувати. Ну що ж почнемо.

Слід сказати, що по факту ці шістнадцять рішень, були прийняті тільки по сімю адміністративним справам, по трьом з яких було винесено кінцеве рішення — постанову, а по іншим ухвали про повернення позову та залишення без розгляду. Тому, дивлячись на розмаїття відтінків судових рішень по справам щодо обмеження права на мирні зібрання, тут можна сказати, що ніякого смаку не має, тут нічого й аналізувати. Але все ж таки пару «цікавостей» можна віднайти. Так, у рішенні Менського районного суду Чернігівської області, було зазначено деякий суперечливий нюанс, щодо тлумачення рішень органів місцевого самоврядування, він назвав їх такими, що «посягають рекомендаційний характер» та такими, що «не обмежують проведення мирних зібрань в інших місцях, ніж ті, що рекомендовані в самому рішенні» [1]. Звідси виникає парадокс, з однієї сторони вони містять рекомендації, тобто

норми не обов'язкові до виконання, а з іншої обмежують те саме право на мирні зібрання в «рекомендованих» місцях, і це точка зору суду.

Ще одна ухвала, на цей раз під прицілом Євпаторійський міський суд Автономної Республіки Крим. Сама ухвала, мабуть так і залишилася б поза нашої уваги, якби не один цікавий момент. Суттю позову було визнання рішення органу місцевого самоврядування (міська рада) незаконним, а саме оскаржувалося рішення «Про затвердження порядку організації та проведення мирного зібрання», яке було прийняте у 2009 році, та рішення про внесення змін до нього 2013 року [2]. Як зазначив суд, підставою для залишення позовної заяви без розгляду, було порушення строків на розгляд справи, тобто спираючись на існуючу статтю 99 КАС України, яка зазначає про 6-ти місячний строк на звернення до адміністративного суду, а з моменту прийняття першого рішення міською радою та подачею позову, пройшло не більше не менше 5-ть років. Нас заціпив, той факт, що сама ухвала є дуже стислою, та чисто формальною, в ній не простежується суті. Адже стаття 99 каже, що строк може обчислюватися також з моменту коли особа дізналася про порушення свого права. В ухвалі з цього приводу не зазначено, коли особа дізналася про існування рішення 2009 року. І взагалі, що ж виходить? Візьмемо ситуацію, за якої організатор мирного зібрання, повідомив орган місцевого самоврядування про свій намір на проведення заходу, на що отримав відповідь про наявне рішення 5-ти річної давнини, яке він не може й оскаржити, через порушення строків на звернення? Абсурд. Тоді, взагалі навіщо в КАС така стаття, яка передбачає, що при наявності будь-яких обмежень зі сторони органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування, організатор має право на звернення з позовом про їх усунення, якщо по факту, суди навіть не розглядають такі справи кидаючись тільки ухвалами про залишення позову без розгляду?

Така сумна практика, на жаль, є переважачою в нашій країні, та свідчить передусім про недосконалість системи взагалі. Така судова практика є неуніфікованою, непослідовною та суперечливою, яка виражається у застосуванні адміністративними судами відмінних поглядів при розв'язанні таких справ. Адміністративні справи щодо усунення обмежень у реалізації права на мирні зібрання, безперечно є особливими, які потребують чесного та професійного підходу до їх вирішення. Адже в переважній більшості, судова практика свідчить про те, що судді погано обізнані із міжнародними стандартами та рекомендаціями з приводу розгляду даної категорії справ. Мабуть нам слід наполягти на проведенні додаткових навчань (семінарів, тренінгів) суддів, на тему реалізації права на мирні зібрання, з урахуванням міжнародної практики та рекомендацій. А також вивчення ними вітчизняних «позитивних» судових рішень, задля уніфікації судової практики, у справах щодо реалізації права на мирні зібрання, в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Постанова Менського районного суду Чернігівської області від 06 березня 2013 року. Єдиний державний реєстр судових рішень. [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/29868425>.
2. Ухвала Євпаторійського міського суду Автономної Республіки Крим від 30 квітня 2013 року. Єдиний державний реєстр судових рішень. [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/31024245>.